

PROVISIONELE
BESCHOUWINGH
EN
EENVOLDIGE
AANMERKINGEN
TEGEN EEN
VUIL PASQUIL,
OPGESTELT EN GEDISSEMINEERT,

Daar na gedrukt den 22. Augustus 1747.

PROVISIONELE BESCHOUWING
 E N
 E E N V O U D I G E
 A A N M E R K I N G E N
 T E G E N E E N
 V U I L P A S Q U I L,
 O P G E S T E L T E N G E D I S S E M I N E E R T,

Daar na Gedrukt den 22. Augustus 1742.

Als men met eenige de minste oplettentheid leeft zeker Pasquil in profa onlangs geschreven gedissemineert, ende daarna den 22 Aug. 1747. doen drukken tegen den Heer en Mr. Johan van den Bergh, Burgermeester der Stadt Leiden, Bailliuw en Dykgraaf van Rhyndlandt: behoeft men uit de lecture van dezelve niet te twyffelen wie den opstelder daar van is, als zig zyn Familie, naam en toenaam genoegzaam opgevende, en die met zig tegens zo een Pasquil niet aan te kanten, dat een man van eer verplicht was, zo hy daar niet schuldig aan was, genoegzaam het fait agnosceert, en die men egter, alleen in 't vervolg maar (zo veel mogelyk) den opstelder zal noemen.

d'Intentie nu van d'opstelder zo als blykt uit 't slot, is om zyne kinderen te vermaanen, ende omme door 't gebruik (of wel misbruik) van passasien van d'Heilige Schrift, als een Christen zo hy wil schynen, aan dezelve een Onchristelyke haat by hem ongefondeert opgevat, te vereeuwigen tegens den gemelden Heer van den Bergh: om nu dit oogmerk zo 'er niet meer agter schuilt te beryken, heeft hy in het geschrift gestelt drie voorvallen.

1. Nopens de vergeeving van een Vleesbank.
2. Over de sollicitatie naar 't Dykgraaffschap van Rhynland.
3. Over 't Schoutschap der Stadt Leiden in den jaare 1727. vergeeven.

Alle drie zodaanig voorgestelt, dat in geen van drie-en te vinden of te ontdekken is, 't waare character van den Heer van den Bergh, maar wel 't dangereuse ken en merkteeken van dezelve opstelder, als welke in 't vieren van de volen teugel zyner driften, geen onderscheyt is makende tusschen waar of onwaar.

Dit geschrift nu nader tragtende te beschouwen, zoude men d'ordre by d'opstelder gehouden gaarne gevolgt hebben. Ten zy na 't doen drukken en dissemineren van 't gemelde Pasquil; een zeeker man, als nog terwyl men dit schryft onbekent, dog welke men nyt zyne daadt kan noemen een man die de waarheit lief heeft, een man die agting heeft voor gryze haaren, een man die veneratie heeft voor een eerlyk Regent.

Deeze heeft uit de positive van 't gemelde faamrovent geschrift, ondekt een openbare onwederprekelyke valsheit: ende daarom 't gemeen wel willen kennisse geven van deeze zyne aanmerking over 't derde point, rakende een toezegging, welke de Heer van den Bergh in den jaare 1727. zoude

zoude gedaan hebben aan Mr. Reinier Roseboom, om Mr. Cornelis Schrevelius te maken Schout der Stadt Leiden, d'aanmerking nu is als volgt.

De zekerheid van deeze aanmerking ontdekt een openbaare valsheid van een verbaal in dit geschrift vervat, en waar uit een iegelyk zien kan, waar voor al 't overige moet geboude worden, en wat van den Autheur van dat geschrift, die in 't zelve nog den Alwetende GOD tot een getuige van al 't verbaalde, waar onder ook is zo een openbaare leugen, als hier in aan 't gemeen ontdekt wort, durst opentlyk aanroepen, te oordeele zy. Het is dan zeker dat Mr. Reinier Roseboom in den Jaaren 1725. plytende voor de Zilverfmit Jan Das, en daar op is ziek geworden, ja zelfs tot zinneloofse kindsheid vervallen, en dat hy aan die ziekten is overleden op den 22. November van dat zelve jaar 1725. en alhier begraaft den 27. November daar aan volgende, waar uit blykt d'onwaarheit van 't verbaal vervat in dit onlangs uitgekome geschrift p. 5, 6. en 7. wegens 't geen tusschen den Heer en Mr. Cornelis Schrevelius, en gemelde Roseboom in de maand Augustus 1727. zoude voorgevalle zyn, nadien de gemelde Roseboom toen al byna 2 jaaren is doot geweest. Is dit nu also, gelyk 't waarlyk is, zo kan men ligtelyk uit deze klaauw den Leeuw kennen, en besluiten dat dit gebeele geschrift is een samenweefzel van leugenen, en alleen ingerigt, om nieuwe onlusten in de Leidsche Regeering en oproer onder de Burgery te zaaijen.

Wie is 'er nu die d'aangehaalden bladen van dit Pasquil gelezen, en deeze onwederdenkelyke preuve van valsheid overwogen hebbende, niet moet maken de zelve conclusie van dien eerlyke man, die dus 't gemeen hoe eer hoe liever daar van heeft willen kennisse geven? om te stuiten de voort-

gang van een onwaarheidt , alleen verzonnen om een eerlyk oud Regent te blameeren.

Den uitgeever van deze aanmerking , die , gelyk de deugd een' belooning is van zig zelfs , in zyn gemoed moet gevoelen 't vergenoegen , welke het doen van een' eerlyke daat geeft ; zal 't egter niet qualyk duiden , dat men zyne aanmerking met nog eenigen aanmerkingen opheldert , namentlyk dat zo dit een onwaarheidt is , gelyk het is , 't ook een gelyke onwaarheidt is , dat het vroeger zouden hebben kunnen zyn voorgevallen , te weeten in 't leeven van de gemelde Roseboom : want 't voorig driejarig Schoutsamt is ingegaan den 10. Nov. 1724. , en bekleedt by de Heer Willem van Zanen , toen heeft de Heer Burgermeester van den Bergh aan Roseboom die belofte niet kunnen doen , van Schrevelius Schout te maken , want de toezegging om dat te doen , sproot uit de pratenfe onwaragtige belofte over de gegeve stem van de Heer Witte by de sollicitatie van 't Dykgraaffschap : dit amt nu is eerst open gevallen in den jaren 1725. en vervolgens heeft 't absoluut onmogelyk niet kunnen geschieden in 't jaar 1724. een jaar voor dat het Dykgraaffschap heeft gevaceert. Kiest men alweer 3. jaren vroeger , te weeten voor den 10. Nov. 1721. is 't wederom onmogelyk , vermits in den jaare 1722. de verandering in de regering eerst is voorgevallen.

Het figment nu van de visite en consultatie van Mevrouw van Teilingen over 't Schoutsamt in den jaare 1727. is een wyvepraatje : en waarop berust de verificatie : op het zeggen van een man , die de voorgaande historie verzonnen heeft : en die deeze dissemineert , als wanneer alle die geenen , die hem van contrarie zouden kunnen overtuigen ; bereids lang gestorven zyn. Maar stel den Heer van den Bergh had eens met zyn Neef Mr. Jan van Teylingen , die hy in
de

de regering geholpen had, gesproken over 't Schoutsampt: zou hy hem, meer als in bedenken hebben kunnen geven? of als 't Schoutsampt tot hem toequam, hy daar in zin zoude hebben? Want als men van menschen spreekt, moet men ze niet buiten haare wezentlyke charactèrs stellen: die van den Heer van den Bergh spreekt, moet altyt denken, dat hy van een verstandig man spreekt, die van den Heer van Teilingen spreekt, moet altyt onthouden, dat hy van een man van oordeel spreekt; hoe kon nu den Heer van den Bergh in 't jaar 1727. toen nog in leven en in de correspondentie waaren 6. Consularen: die ouder Veertigen waaren als de Heer van den Bergh, en die met hem waaren van een egale autoriteit, præsenteren 't Schoutschap aan Mr. Jan van Teilingen; een Heer die bereits 3. maal Schepen geweest was, die in dezelve correspondentie was, en die zo wel wist als de Heer van den Bergh, dat in de correspondentie alles by omvraag en na de rang ging, en dat de rang te observeeren 't geheele fundament van dezelve was, maar dat kon een Oom doen aan een Neef, dat dewyl 'er niemandt der oudere Heeren als toen zin hadt in 't Schoutsampt, dat hy hem kon waarschouwen, om 'er zyn gedagten over te laten gaan: namentlyk om als het tot hem afliep, of hy 't zouden aanneemen of niet, en meer of anders kan 'er niet geschiedt zyn, zo 'er een woort waar aan de geheele historie is.

Maar eer men van dit derde point afgaat, kan men zig niet dispensereen van uit de onwaarheit van deeze Historie tusschen Roseboom en Schrevelius een fraai caractèr op te maaken.

Fol. 6. wordt de doode Roseboom sprekende ingevoert met deeze woorden: *Cousyn ik ben van intentie om UEd. Officier te maaken van Leiden.* 't Antwoordt daar op is:
GOD!

GOD! Roosje doet dat niet, ik heb daar geen zin in, men moet zo veel tegen zyn zin en NB. gemoedt doen als men Officier is, zo dat ik daar geen genegentheid toe heb.

Zie daar een man die onder 't gebruik (of eer misbruik) van Godts Heilige naam een gemoedelyke reden geeft, van een afkeer van een bediening: maar blyft hy daarby? gantsch niet; wordt 't ampt verandert? wordt 'er voor die gemoedelyke man ietswets uit den weg geruimt, daar zyn gemoet mede wert te vrede gestelt? neen. 't Ampt en derzelver bediening blyft 't zelve; wat dan? wie zou 't durve zeggen? Roosje zeidt het, want hy antwoorde *weetje wel dat het veel gelt opbrengt, en dat zalje wel koomen.*

Daar op begint men te staan aerselen, te bedenken, te parlementeeren, en men vindt voor een prættext daar by de vriendschap van Roosje, die men nooit had hooren vloeken, de man is over: en het gemoedt gestilt.

Als nu de man die zig in deze fabel, ik noemt dit zelfs niet geschreeven had, NB. tot vermaaning voor zyne kinderen, wie zou zulks ooit hebben durven denken, veel min schryven; dog nu zegt hy het zelfs, en kan niet qualyk nemen dat men hem in de beschryving van zig zelven geloof geeft.

Hier nu van aftredende, als men beschouwt het 1ste point rakende de Vleesbank, dienen allen eerlyken luiden aan te merken, dat het bereids in 't 30ste jaar gaat, dat deze prætense historie zouden geschiedt zyn, en dat men hier iets poseert ten lasten van den oudsten Regent van geheel Holland, en na dat alle de persoonen, die van de waarheit zoude kunnen getuigenisse geven overleden zyn, en dat wel op 't zeggen van een mensch, wiens goede trouw zoo even is beproeft, en te ligt bevonden, en die zelfs geintresseert is.

Wat

Wat Regent, die verplicht is te spreken allen, en ieder mensch die zig aan hem gelieft aan te melden, schrikt niet, als hy de consequentie van zoo een onderneeming voor zig nadenkt? om niet meerder te zeggen. Edog dat men de vertelling eens inzie: in 't jaar 1718. komt 'er te Leiden een Vleeshouwer te sterven, zyn vleesbank is vervolgens vacant, een bediening daar een Regeerend Burgermeester kwalik omdenkt, voor dat zy vergeve werd, aan wien men dien zal confereeren.

Dit wert hier evenwel voorgesteld, als een zaak van die importantie, dat drie Heeren Burgermeesteren daar over een Cabale zouden hebben gemaakt, want, zonder zulks gedaan te hebben, is 't onmogelyk, dat 3. Heeren daar ingevoert op een en de zelve wys zo Theatrael en exact 't zelve zoude kunnen antwoorden, zonder dat zy gedurende de tyd van die Comoëdie malkander spreken: wie ziet nu niet dat dit weder een verzinning is van dezelve waarde, als de historie van den doode Roseboom? wie ziet niet dat het in geen eerlyk man gelyk den Heer van den Bergh is, en die zulks by alle eerlyke luiden, die nu leven, en namaals zullen leeven, blyven zal, valle kan om iemand te vergen een ander te vervolgen, 't zy hy gelyk of ongelik heeft, en dat om de belooning van een Vleesbank; voornamentlyk aan een man, die zig ten eenemaal aan de Interessen van een ander Heer geattacheert hielt? De Heer van den Bergh heeft te veel kennisse van de menschelyke natuur, als om zo kinderagtig te denken.

Maar wat zeg ik de Heer van den Bergh; dewyl deze fabel een Cabale supponeert moet men mede het zelve denken en zeggen van de Heeren Burgermeesteren Crucius en Paedts, want den rol die men in dit verdigtzel den Heer van den Bergh doet speelen, moet de concert met die Hee-

ren geschied zyn, want de Heer van den Bergh wert maar geïntroduceert om den knoop te ontwinden.

Om nu de zaak eens in 't hart te vatten, moet men vragen, wat reden 3. Burgermeesteren in Maart 1718. gehad hebben, om zo een Cabale aantegaan, de Schryver die zig zelve lief heeft, en denkt, dat zyn personagie toen van groote aangelegenheid moet geweest zyn, kan niet wel anders supposeeren, als dat hy van die auctoriteit was, om op hem een gantsche conversie van een party te fundeeren, en dat als men hem gewonnen had men alles zoude kunnen doen wat men wilde.

Edog hy was nog maar driemaal Scheepen geweest, en was toen onder de Jongste, wat gewigt kan zo een man byzetten? immers geen; daarenboven was toen nog alles in rust, en wierd de regeering bestelt volgens de opregting der colommen, geschiedt tot rust en vrede in den jaare 1702., en is alles nog in die zelve tranquilliteit gebleeven tot den jaare 1722., 't gunt 4. jaaren posterieur is, en derhalven toont dit klaar aan, dat zoo een onderneeming, en gesupponeerde Cabael ten eenemaal is gefingeert, dat den opstelder ook wel schynt begrepe te hebben, en daarom annexeert hy zyn figment van 1718. aan 't gunt voorgevallen is in den jaare 1722., denkende, dat een onpartydig mensch dezen inval van 4. jaaren niet zou remarqueeren.

Maar wat reden is 'er uit te denken, dat een persoon, als de verfoeker van die vacante Vleesbank, die zo geattacheerd was aan den eerste Burgermeester, zo een sollicitatie heeft aangevangen, zonder dat hy daar over zyn goede vriend spreekt; die zo hy hem had wille helpen, deeze bediening maar voor zig had te nemen, en die aan den verfoeker

foeker te schenken, 't gunt in de bedeeeling der kleine bedieninkjes hem niet zoude hebben kunnen ontgaan.

Edog d'uitgeving van dit geschrift op den 22. Aug. 1747. schynt alleenelyk 't oog te hebben, om 't gunt gepasseert is in den jaaren 1722. weder levendig te maken, en zo dit Pasquil beantwoort wiert, dan alles weder op te haalen, om daar mede profyt te doen, dog daar in zal hy zyne rekening verkeert maaken, want vermits de schikking in de Leidſche Regeering gemaakt in den jaare 1722. zo moderaat geweest is, dat men de Zoonen der Heeren, die in die tyd van een ander begrip waaren, als toen de pluraliteit was, weder in haare Vaders plaatzen, of wel kort daar na, en speciaal in die jaaren, dat de Heer van den Bergh regeerend Burgermeester geweest is, ende daar toe niet weinig heeft gecontribueert, heeft ingenomen: zo dat zy hebben geprofiteert van alle de avantagien, die deze schikking medebragt, zal men althans van die moderatie mede zyn, van deeze geheele passagien niet eens aanteroeren.

Eindelyk toetredende tot 't gunt den opstelder in 't geschrift geplaaft heeft, nopens de sollicitatie naar 't Dykgraafschap van Rhyndland, begint het voorstel als offer intrigues hadden moeten werden gebruikt, eerst om te moogen solliciteeren om 't gemelde Dykgraafschap uit naame van de Stadt, en ten anderen om dat te doen geadlisteert met gedeputeerde van de Stadt Leiden. Maar men wete, dat in de drie vacatuuren van het Dykgraafschap voor deze van den jaare 1725. opengevallen, als namentlyk in den jaare 1669, 1670, en 1707. de groote Vroedschap der Stadt Leiden daar na heeft doen solliciteeren, eerst 1669. de Heer Johan Meerman, vervolgens 1670. de Heer Herman vander Meer, en laast in den jaare 1707. de Heer Pieter van Leyden, zo dat indien het interest van de Stadt toen medebragt, dat

men het ampt solliciteerden voor een Consulair van Leiden; waaren 'er nu ook dezelve redenen 1725. en vermits den Heer van den Bergh in den jaare 1725. Præsident. Burgermeester was, behooft men d'oorzaak niet ver te zoeken, waarom de Heer van den Bergh daar toe ook by de groote vroedschap verzogt is. Maar dat den Heer van den Bergh door een deputatie van den Heer vander Mark en den Pensionaris, in zyn toer door de Steden van Hollandt en Westvriesslandt in zyn sollicitatie is geadfisteert, wert hier weer verkeerdelijk geduidt.

Alwederom op zyn best genoomen door een ignorantie, want in de gemelde jaaren 1669, 1670, en 1707. zyn de gemelde drie Heeren Sollicitanten volgens de respective Vroedschaps resolutien geadfisteert geweest: niet met een deputatie van twee Heeren, maar met twee of ook wel met drie verscheide ploegen van gedeputeerde, ieder bestaande uit twee of wel drie Heeren en een Minister, zo dat den Heer van den Bergh nu maar toegevoegt werdende eene deputatie, veel minder éclat is toegevoegt, als men in de drie voorige egale gevallen aan andere Heeren gedaan hadde; daar en boven heeft men den Heer Burgermeester van den Bergh in den jaare 1725. eenige bepalingen voorgeschreeven, die hy belooft, en in de Vroedschap be-eedigt heeft, waar van den Heer Sollicitant in den jaare 1707. by resolutie van den 27. Juni 1707. ontheven is; weder een bewys, dat hy in zyne sollicitatie zo favorabel niet behandelt is, als de voorgaande, schoon hy zig over de hartelyke assistentie der twee Heeren vander Mark en de Pensionaris Marcus zeer te bedanken heeft gehad: maar zeit men de kosten van de rys moest den Heer van den Bergh uit zyn beurs betaalt hebben, dit zou hy gedaan hebben, by aldien het te voren geschied was, edog het consteert, dat de extraordi-

traordinaris deputatie in de voorige rys mede door de Stadt is voldaan, gelyk in alle extraordinaris deputatien de Stadt de gedeputeerdens gewoon is te betalen.

Edog wat zeit nu den opsteller in zyn geschrift verder? hy zegt, dat de deputatie eindelyk gekomen is tot Haarlem by den Præsident Burgermeester den Heer Hendrik Witte, doende daar 't zelve verzoek, waar op den Heer Witte zeide dat by hem eens zoude bedenken: den Heer van den Bergh 's morgens vroeg alleenig by den Heer Burgermeester Witte gaande, zeide dien Heer aan myn Heer van den Bergh, ik weet dat gy geheel Noortbolland door verzogt, en geen antwoord bekomen hebt, en gevolgelyk geen Dykgraaf zult worden: en daarop vervolgt die schoone historie, enz.

Zou den opsteller, die zig by 't slot maar als vertelder opdoet, wel ooit gedacht hebben, dat hy in 't verhaal van deeze historie zoude kunnen overtuigt werden van onwaarheit? Men gelooft neen: maar toen den Opsteller dat dogt, en die schone verzinning schreef, 'zal hy niet geweten hebben, dat wyle den Heer Pensionaris Marcus Zaliger gehouden, en met zyne eigen hand geschreeven heeft een verbaal van de commissie van deeze Sollicitatie: dit verbaal zeit nu, dat de Heeren van die deputatie den 7. Juny 's morgens zyn gekoomen te Haarlem, dat zy kort na 9. uren de eer hebben gehad te spreken den Heer Burgermeester Sylvius, die in July, toen aanstaande (wanneer 't Dykgraafschap moest vergeven werden) den dagvaart zouw waarneemen, en dat die Heer zo veel betuiging van genegentheit gaf, dat zy daar over ten vollen voldaan waaren.

Het verbaal vervolgt met deze woorden, daarna spraken wy den Heer Burgermeester Witte, die ons zeide, dat de Heeren Burgermeesteren over de Balluage en Dyk-

graaffschap nog niet hadden gedelibereert , gelyk ons den Heer Sylvius onder anderen ook gezegt hadde , en NB. verder mede genegenheit voor ons verzoek toonde , zo als ook deed den Heer Burgermeester Geraats , die wy na hem spraken , van daar gingen wy na den Burgermeester Maas d'Avenroden , die ons mede zeide , dat de Heeren over deze zaak nog niet hadden gedelibereert , en uit de Stadt waren geweest , dat de Heeren van Maasdam en van Catwyk daar ook waren geweest , en den Heer van Catwyk wel tweemalen , maar dat de Heeren Burgermeesteren alle in haar geheel waren gebleven , en tot nog toe haar niet geëngageert hadden , ons vragende , of wy de andere Heeren zyne Confraters al gesproken hadden , en wat den Heer Witte hadde gezegt , waar op wy antwoorde , dat de andere Heeren Burgermeesteren hadden gesproken , als zyn Ed. en de NB. de redenen van ons verzoek haar niet ongefundeert waaren voorgekoomen , waar uit dien Heer een illatie maakte , dat zulks al beel favorabel was , want als men zeit niet ongefundeert , dat zulks à contrario gezegt was gefundeert , dat als de zaak by haar in deliberatie wierdt gebragt , by op alle onze gegeven redenen zoude letten , en tot die tydt toe in zyn geheel blyven.

Is dit nu simpelyk , dat die Heer zeide , dat hy zig eens zouw bedenken ? het schynt dat het veel meer zeggen wil , maar dat moest men schryven om 'er de volgende schoone historie aan te hegten. Wat nu ? den Heer van den Bergh 's morgens vroeg alleenig by den Heer Witte gaande , zeide dien Heer , enz.

Ziet daar weder een openbaare onwaarheit , zo doorslaande , als die van den doode Roseboom , of een lighaam moet op twee plaatsen vier uren van den anderen leggende ,

te gelyk kunnen aanwezig zyn, want het vervolg van 't verbaal zeit verder na 't gesprek met den Heer Burgermeester Maas d'Avenroden.

Wy hebben ook gezonden aan 't buis van den Heer Pensionaris Fabricius, maar verstaàn dat die Heer uit de Stadt was, vervolgens zyn wy gegaan na ons Leidsche Jagt, 't welk wy van Leiden badden laten komen, en onze goederen met de sloep van ons groote Jagt daarinne hebbende laten brengen, zyn wy over twee uren van Haarlem vertrokken; en ten half 7 uren tot Leiden gearriveert. Vrydag den 8. Juny hebben wy aan de Heeren Burgermeesteren op Burgermeesters kamer tot Leiden rapport gedaan. enz.

Uit 't zelve verbaal blykt verder, dat dezelve Heeren Ge-deputeerden den 9. Juny zyn gereist 's morgens om 7. uren na Delft, vervolgens na Schiedam en Rotterdam. Den 10. Juny na Dordrecht, Schoonhoven, Gornichem en Gouda, alwaar zy den 11. Juny bleven, en reverteeren tegen den avond, zo als 't verbaal zegt, *fris en gezont weder 't buis, wel vergenoegt, en met hoop van succes in onze sollicitatie, quod DEUS bene vertat?*

Den 12. Juny hebben wy aan de Heeren Burgermeesteren rapport gedaan enz.

Wie werd nu niet ontroert, die zulke onwaarheden, waar op men zoo een onhebbelyke vervloeking tragt te vestigen tot lasten van een eerlyk man komt na te denken? E-dog het schynt, als men eens van de waarheid is afgeweken, dat men hoe langs hoe meer van dezelve vervreemt, en de waarheid oecalie geeft om de onwaarheit te agterhaalen, en te overtuigen.

Laat men de verzinning eens nagaan. Den Heer Witte zoude gezegt hebben, *ik weet dat gy geheel Noordholland door verzogt hebt, en geen antwoord bekomen hebt, en ge-*
volgelyk

volgelyk ook, dat gy geen Dykgraaf van Rynland worden zult. Maar antwoordt den Heer van den Bergh niets? als hy een positief hoort, zo direct strydig, als hy zelfs heeft ondervonden in Noortholland? volgens 't geschrift, Neen, want daar op moest de volgende onwaarheit weder gevestigd worden.

Nu was 't 'er zoo ver van daan, dat de Deputatie in Noortholland geen antwoord zoude gekregen hebben, dat 'er geen eene Stadt was, of had de Sollicitatie gebillykt; en men in Alkmaar, Hoorn en Monnikendam zo goed als toezegging gekregen had: zelfs met beloften van een principaal Heer in die tydt, van in 't Quartier de goede Vrienden te zullen aanspreken in faveur van de Sollicitatie.

Dit blykt weder uit 't verbaal, en stoot vervolgens 't geheele fundament, waar by den prätensien Eisch van den Heer Witte, daar na gefundeert zouw werden, om verre.

't Gunt nu volgt, is zo onwaar, als 't onwaarschynelyk te zaamen geweven is. Men doet daar den Heer van den Bergh belooven, een gantsche party te veranderen, of twee Heeren in de party te helpen, daar doen ter tydt, gelyk te vooren geremarqueert is, in die Correspondentie ten minsten een vierde gedeelte van Leden waren, die ouder Veertigen als den Heer van den Bergh, en Consularen van dezelfde agtbaarheid waaren.

Hier vergeet men, spreekende van den Heer van den Bergh, dat men van een verstandig man spreekt, die immers niet dwaas genoeg gesupponeert kan werden te zyn, van een belofte te doen, die hem een kind kost toonen, dat hem onmoogelyk was te prasteren; en van gelyke doet men den Heer Witte na zyn doot te kort, die wel wist, wat een Correspondentie was, want men had 'er toen ook een te Haarlem, ende daar was hy in, met hem te doen
vergen

vergen aan een ander, dat hy zelfs in zyn Stadt niet doen kon, en wist dat het onmoogelyk was.

Daar op introduceert men den Heer van den Bergh doende d'exfecratiën, die men in 't geschrift kan naleezen, en die alleen zo afschuwelyk zyn, dat men niemand kan nog mag verdenken, die gedaan te hebben, ten zy men daar van regtelyk *in omni exceptione majores probationes* heeft, waar van men 'er hier niet alleen geen halve preuv heeft, maar daar zelfs alle omstandigheeden tegen aanloopen; evenwel het moet 'er meden door, men moet den Heer van den Bergh zig doen vervloeken. Dog schoon 't geen elucidatie nodig heeft, of dit is een onchristelyke onwaarheit zo weete men, dat 'er geen mensch van eer leeft, die zeggen kan, dat hy ooit zulke of diergelyke woorden uit de mont van de Heer van den Bergh heeft horen gaan. Maar die d'opstelder kennen, zullen gemakkelyk begrypen, uit welk een bron deze formulieren zyn opgeborrelt, om niet meer te zeggen. Maar denkt deze schoone opstelder wel op hoe een onvergefelyke wys hy die zalige Heer Witte hier in deeze fabel prostitueert, want een man, die een man van eer is, is gewoon te denken van een ander op dezelve voet, als hy van zig zelfs denkt en gevoelt, en dit is de regel zo van regt, als van honettiteit; weshalven dat men hier de Heer Witte, sprekende met den Heer van den Bergh, introduceert als den Heer van den Bergh in zyn eerste belofte geen geloof gevende: is gantsch geen fraai karakter; om de Heer Witte te introduceeren, als den Heer van den Bergh niet gelovende by handtasting, is nog slegter karakter van den zelven Heer Witte, en om den zelven Heer ten toneel te voeren, als eischende van den Heer van den Bergh grooter verzekering, als zyn woord en zyn hand, is zodaanig een

stelt character gesupponeert in die geen, die dus insteert, dat men aangedaan moet zyn over 't ongelyk, dat men een man van eer na zyn doot komt aanteden, als men hem hier ten toon stelt, dat hy zo een imborst gehad zoude hebben, 't geen men derhalven van den Heer Witte absoluut niet gelooft.

Maar de Heer Pensionaris Fabricius van Haarlem, moet al mede paffseeren op een ongemakkelyke wyze in deze verzieling, hy Minister zynde had zyn woord zoo goed alsgegeeven, (NB. *zyn woord beduidt hier de stem der Stadt Haarlem in de begeevening van 't Dykgraaffschap van Rhyndlandt,*) en den opstelder noteert, dat hy Heer Pensionaris genoodzaakt wiert, zyn zo goet als gegeeven woort in te trekken.

Maar dit is 't niet alleen, den zelve Heer Fabricius wierd geordonneert *volens nolens* op zig te neemen, om den Heer van Bleskens-Graaf (NB. *te Gouda*) te gaan spreken, en voor den Heer van den Bergh te gaan solliciteeren, ook moet hy te rug come en raport doen NB. den volgende dag.

Men moet bekenen, men handelt d'overledenen al heel fraai in deze verzieling: dog waar toe was die geforceerde bezending nodig, want den 14. Juni was bereids de deputatie van Leiden te Gouda geweest, en staat in 't verbaal aangetekent, dat die Heeren op dien dag hebben gesproken den Heer Burgermeester vander Eyk, die de vergadering van baar Edele Groot-Mogende in de Maant Juli als Burgermeester der Stadt Gouda zoude affsteeren, welke Heer ons zeer favorabel antwoord gaf, waar uit wy wel mogte concluderen dat wy de stem van de Stadt Gouda voor ons hadden. Als nu de Heer Burgermeester van der Eyk, die op zyne eige beenen stond, zig zo ver hadt uitgelaten; als uit de

de voorige perioden van 't verbaal blykt, had men niet nodig deze bezending zo *nolens volens* te doen ondernemen.

Maar gelyk d'onwaarheit zig dikwils verwart, is de vraag, wanneer die bezending geschiedt is, of voor d'elfde, en ook voor dat de Heer van den Bergh de Heer Witte zou gesproken hebben? of na d'elfde, en na dat den Heer van den Bergh den Heer Witte zoude gesproken hebben? 't eerste kan niet wezen, want die bezending is geschiedt, na dat men te Haarlem gedertimineert was. Kiest men 't tweede, te weten na den elfde ende na dat den Heer van den Bergh de Heer Witte gesproken zou hebben, 't geen niet kan geweest zyn als verscheide dagen na den 11. Juni, is 't niet waarschynelyk, want dan zou den Heer van den Bergh bereids den Heer Witte wel gewaarschout hebben, dat hy zo favorabel te Gouda door den Heer, die over de stem van de Stadt kost disponeeren, gerecipieert en beantwoort was.

Zo dat deeze geheele bezending zeer onwaarschynelyk voorkomt: behalven dat als men zo absoluut de concurrentie van den Heer van Bleskens-Graaf requireerden, 'er nog andere Heeren waaren, die daar toe met ruim zo veel effect zig tot dat einde zoude hebben laten emploieren, gelyk zy by andere Steden hun veel vermogend crediet met succes interponeerde: dat nu den opstelder zig zoekt te dekken met voor te geeven deze fabel van den Heer Witte te hebben gehoord, doet niets tot de waarheit van 't fait, maar om dat men aan de eene kant te favorabele gedagten heeft van den Heer Witte, en dat den opstelder aan dit verhaal zo veel tekenen van zyn eige fatsoen en gemoeds gesteltheit gegeven heeft, en dat hy de doode Roseboom twee jaaren na zyn dood doet spreken, kan men geen swarigheid vinden, zo lang men niet van 't contrarie volllage overtuigt is, om te geloven, dat dit weer een vertelling van den zelve

Autheur dat is van den opsteller is. Behalven dat als het al consteerde, dat de Heer Witte 't verhaalt had, het zélven alzoó onwaar zoude zyn, als of het den opsteller zonder bewyzen tegen alle waarschynelykheid van d' aange-toonde omstandigheeden had geschreven. Men zoude mis-schién wel te vrede zyn, dat men van dit werk zo mogt afscheiden, en dat men de knoop niet zag ontwinden, maar nu men getoont heeft, wat onwaar is, zal men de zaak zelfs zeggen, zo eenvoudig als die gepasseert is.

Na dat den 7. Juny 1725. de sollicitatie te Haarlem by de respectieve Heeren Burgermeesteren van die Stadt door de Heeren van den Bergh, vander Mark en Pensionaris Marcus gedeputeerden van Leiden gedaan was, ende zo en in diervoegen was afgelopen, als uit 't verbaal hier voo-ren is geallegeert, heeft de Heer van den Bergh den Heer Witte niet gesproken; maar wat is 'er gebeurd? in de korte tusschentyd, dat de Heer van den Bergh zynde toen Præsiderende Burgermeester een of anderhalven dag t' huis was, is by hem gekoomen de Heer Abraham Musquettier, dié zig informeerden; of den Heer van den Bergh bereids had de vaste toezegging van de Stadt van Haarlem, en hoorende, dat die Heer zig daar meede flatteerde, heeft de Heer Musquettier gepresenteert, dié stem aan hem absoluut en vast te leveren. Als den Heer van den Bergh zig daar over verwonderde, en insteerde om de zekerheid en de reden van deze presentatie te weten, heeft hy Heer Musquettier geantwoort, dat hy op zyn Comptoir had de jongen Heer van Thol, Zusterszoon van de Heer Witte, en dat die Heer hem Heer Musquettier beloofd had, om deze Jongeling wel te onderrigten, bereit te zyn, hem dienst te willen doen, daar hy in staat was; en dat hy Heer Musquettier niet twyffelde, als hy dit verzogt, of zoude hem

hem zulks werden geaccordeert, dat de Heer van den Bergh daar op heeft betuigd, dat dewyl hy de sollicitatie ondernomen had, hy liever succedeeren zouden, als niet, en vervolgens dat byaldien hy Heer Musquettier hem deeze vastigheid kon bezorgen hem zulks aangenaam zoude zyn. Dit op zulke of diergelyke wyze gepasseert zynde, is de Heer Musquettier na Haarlem vertrokken, zo spoedig mogelijk wedergekoomen, en heeft den Heer van den Bergh kome geluk wenschen met de stem van de Stadt van Haarlem, en dat hy niet anders te doen had, als den Heer Witte daar voor te bedanken: of deze bedanking door de Heer van den Bergh nu kort voor, of kort na den 20. Juni geschiet is, weet men zig nog niet te binnen te brengen, maar wist men dit zoude men een vry-grooter bewys tegen deze fabel kunnen aan den dag brengen: dit is evenwel zeker, dat na de Heer Musquettier deze vastigheid heeft gebragt, de Heer van den Bergh den Heer Witte eerst heeft gesproken en bedankt, in welke enkele conversatie van bedanking de Heer Witte wel verzoegt heeft, dat de Heer van den Bergh zyn goede vriend de Heer van Tol, want men weet zig niet te binnen te brengen, of 'er wel van de Heer Schrevelius gesproken is, weder wilde tragten in de routine te brengen, maar dat weet men, dat de Heer van den Bergh daar op heeft geantwoort, met een verzoek, of hy Heer Witte hem ook een dienst wilde doen, namentlyk met de Heer Mr. Arent de Raadt, Oudt Burgermeester van Haarlem, zyne specia-len goede vriend, als daar meede korte jaaren te vooren gezeeten hebbende in de Gecommitteerde Raden, meede in de routine te Haarlem konden brengen, alzo dezelve daar buiten was; als doen repliceerde de Heer Witte, dat hem zulks onmoogelyk was, en de Heer van den Bergh,

dat hy zyn verzoek ook om dezelve reedenen niet kostvolbrengen, dit is d' eenvoudige waarheit, en zo spreekken luiden van eer en agtbaarheid, maar niet als den opstelder.

Dit zy genoeg voor het jegenswoordige schoon men daar veel meer reflexiens, die al vry stringeren zouden, zouden kunnen byvoegen, ende die eens in zyn dag gestelt hebbende zoude aantoonen, wat het zy een geschrift van die natuur voor zyne kinderen op te stellen, om het zelve aan haar natelaaten: wat het zeggen wil zyne meede Christen zo onchristelyk te behandelen; wat het zeggen wil op zo een wys de Heilige Schrift te misbruiken: wat het zeggen wil zo een geschrift te dissemineeren in den tegenwoordige tydt, ende zoude men als dan, uit alle deeze, gemakelyk den opstelders character kunnen opmaaken.

Edog een man, die zig met onwaarheeden ophout, heeft zig zelfs te zeer verlaagt, om 'er zig aan te stooren; en 't is genoeg den eer van een eerlyk, oud en waardig Regent van ons lieve Vaderland, die zo binnen als buitens landts in de Eminenste digniteiten onbesprooken heeft gediend, gevryt te hebben van de blaam van een Pasquil, 't gunt in plaats van met ink met zwarte gal geschreeven is.

Wyders reserveert men zig, deeze nader te elucideeren, amplieren, en met verdere bewyzen te verifiëren des nodig zynde.

Moderamine inculpatæ

Tutela

1747.